

ÜNİTE 4: OKULLARDA AFET HAZIRLIKLARI VE GÜVENLİ ÖĞRENME ORTAMLARI İÇİN EĞİTİMCİ DESTEĞİ

EĞİTİM MODÜLÜ 23: Okul Ortamında Afet
Mağduru Psikolojisini Anlamak

Yazar: Neotalentway / VETREADY Proje Ortaklığı

Proje numarası: 2024-1-ES01-KA220-VET-000257287

Co-funded by
the European Union

Avrupa Birliği tarafından finanse edilmiştir. Ancak, burada ifade edilen görüş ve fikirler yalnızca yazar(lar)a aittir ve Avrupa Birliği veya Servicio Español para la Internacionalización de la Educación (SEPIE) görüşlerini yansıtmayabilir. Avrupa Birliği veya hibe veren kurum bu görüş ve fikirlerden sorumlu tutulamaz.

Eğitimci Rehberliğine Genel Bakış

Not: Bu modülün ve ilgili sınavın tamamlanması, eğitimcinin mesleki gelişimine katkıda bulunur ve sertifikaya yol açabilir.

Bu Eğitimci Destek Dosyası, Okul Ortamında Afet Mağdurlarının Psikolojisini Anlamak eğitim modülüne eşlik etmek üzere tasarlanmış olup, etkili bir sunum için özel olarak hazırlanmış metodolojik ve didaktik rehberlik sağlamaktadır.

Amacı, eğitimcilere aşağıdaki konularda yardımcı olmaktır:

Okul Afet Hazırlığı ve Güvenli Öğrenme Ortamları birimi içinde bu modülün özel pedagojik hedeflerini anlayın.

Mesleki eğitim ve öğretim, mesleki sürekli eğitim ve öğretim ve diaspora katılımcıları dahil olmak üzere öğretmenleri, okul personelini ve eğitim topluluğu öğrencilerini dahil etmek için uygun öğretim stratejileri ve araçları uygulayın.

Okulla ilgili afet senaryolarında önemli faaliyetleri güvenle kolaylaştırın, düşünmeyi teşvik edin ve bilgiyi kalıcı hale getirmeyi destekleyin.

Farklı formatlara (yüz yüze, çevrimiçi veya karma) göre teslimatı özelleştirin ve okul ortamlarındaki öğrencilerin çeşitli ihtiyaçlarını karşılayın.

Bu Eğitim Modülünün Öğrenim İçeriği

1. Eğitim Modülünün Amacı
2. Eğitim Modülünün Öğrenim Çıktıları
3. Giriş: Okul Afetlerinde Öğrenci Davranışları ve Duygularında Afet Mağduru Psikolojisini Anlamak
4. Anahtar Kavramlar ve Terminoloji
5. Önemi Anlamak Bu Eğitim Modülünün ÖnemiOkul Afetlerinde Öğrenci Davranışları ve Duygularında Afet Mağduru Psikolojisini Anlamak Bağlamında Doğal Afetler
6. Depremler
7. Sel
8. Yangınlar
9. Duraklayın ve düşünün
10. Teknolojik ve Endüstriyel Afetler Okul Afetlerinde Öğrenci Davranışları ve Duyguları Bağlamında Afet Mağdurlarının Psikolojisini Anlamak
11. Okullarda Laboratuvar ve Kimyasal Kazalar
12. Okullarda Yapısal ve Ekipman Tehlikeleri
13. Okullarda Elektrik ve Kamu Hizmetleri Arızaları
14. Duraklayın ve düşünün
15. Okullarda Öğrenci Davranışları ve Duyguları Bağlamında Afet Mağdurlarının Psikolojisini Anlamak için Biyolojik ve Sağlıkla İlgili Afetler Pandemiler veya Salgın Hastalıklar
16. Gıda Kaynaklı Hastalıklar/Kontaminasyon
17. Duraklayın ve düşünün
18. İlham Veren Eylemler ve Rol Modeller
19. Keşfedilecek Daha Fazla Şey
20. Kaynaklar

Önerilen Öğretim Yöntemleri ve Araçları

Yöntem 1: Senaryo Temelli Tartışma

Bu yöntem, öğrencileri eleştirel düşünmeye, riskleri analiz etmeye ve bilgilerini gerçekçi okul felaketleri ve psikolojik stres durumlarına uygulamaya teşvik eder. Yüz yüze ve çevrimiçi eğitim için esnek bir yöntemdir, bu da onu farklı öğrenci grupları için ideal hale getirir. Senaryo temelli tartışmalar, pratik başa çıkma ve karar verme becerilerinin geliştirilmesine yardımcı olur, içeriğin anlaşılmasını güçlendirir ve okul ortamlarında krizler sırasında duygusal tepkileri normalleştirerek akranlar arası öğrenmeyi teşvik eder.

Uygulama örneği:

Okulda meydana gelen afetler (örneğin deprem, yangın, tecrit) ve öğrenciler ile personeldeki psikolojik stres konularını ele aldıktan sonra, eğitmen bir senaryo sunar:

“Yakındaki bir tehdit nedeniyle okulun kapatılması sırasında, bazı öğrenciler panik ve endişe belirtileri gösteriyor. Bir öğretmen sınıfı sakinleştirmek için çaba gösteriyor. İlk olarak nasıl tepki verirsiniz?”

Öğrenciler daha sonra:

- Olası yanıtları küçük gruplar halinde (çevrimiçi) veya küçük gruplar halinde (yüz yüze) tartışın.
- Stratejileri daha büyük grupla paylaşın.
- Seçimlerinin ardındaki psikolojik gerekçeleri düşünün, teoriyi okul afet bağlamlarında pratik karar verme ve duygusal destekle ilişkilendirin.

Önerilen Öğretim Yöntemleri ve Araçları

Yöntem 2: Rol Oynama

Bu yöntem, öğrencilerin okulda meydana gelen bir afet sırasında psikolojik stres yaşayan öğrenciler, öğretmenler veya personelin bakış açısına girerek empati, iletişim ve stres yönetimi becerilerini geliştirmelerine yardımcı olur. Okul ortamında psikolojik ilk yardım sağlamak için gerekli olan duygusal farkındalığı, aktif dinlemeyi ve destekleyici tepkiler vermeyi teşvik eder.

Uygulama Örneği

Okulda meydana gelebilecek acil durumlar (örneğin yangın, kilitlenme, hafif yaralanmalar) ve öğrencilerin bu durumlarda yaşadıkları endişe veya stres ile ilgili slaytları inceledikten sonra, eğitmen bir rol oyunu düzenler:

- Bir öğrenci, okul tahliyesi sırasında panikleyen bir öğrencinin rolünü oynar.
- Diğer öğrenci ise sakin ve destekleyici rehberlik sağlayan bir öğretmen veya okul personelinin rolünü oynar.

Grup daha sonra şu konularda düşünür:

- Duyguları yatıştırmanın ve güven vermenin etkili yolları.
- Öğrenciler ve personel arasında stresin tırmanmasını önlemeye yönelik stratejiler.
- Gerçek okul afet senaryolarında bu becerileri nasıl uygulayabilirsiniz?

Önerilen Öğretim Yöntemleri ve Araçları

Yöntem 3: Rehberli Yansırma Günlüğü Tutma

Bu yöntem, öğrencileri duraklayıp düşünmeye ve evlerinde yaşanan afetlerin yarattığı psikolojik zorluklarla kişisel olarak bağlantı kurmaya teşvik eder. Kısa düşüncelerini yazarak, öğrenciler duygularını işler, kendi başa çıkma mekanizmalarını fark eder ve dayanıklılıklarını güçlendirir. Günlük tutmak ayrıca uzun süreli hafıza ve öz farkındalığı da destekler.

Uygulama

örneği

Pandemi ve karantina ile ilgili stres hakkındaki slaytların ardından, öğretmen öğrencilerden kısa bir yansırma yazısı yazmalarını ister: “Evde kendinizi izole, stresli veya endişeli hissettiğiniz bir anı düşünün. Bununla başa çıkmanıza ne yardımcı oldu? Şimdi farklı olarak ne yapardınız?” Öğrenciler daha sonra (isteğe bağılı olarak) küçük gruplar halinde görüşlerini paylaşabilir veya günlüklerini özel tutabilirler. Bu, psikolojik hazırlığın fiziksel güvenlik kadar önemli olduğunu pekiştirir.

Geliştirici İpuçları

Gerçek hayattan alınmış, ilişkilendirilebilir okul örnekleri kullanın.

Tanıdık okul olaylarından kısa, görsel örneklerle başlayın (örneğin, sınıfın ani su baskını, okul alanlarını etkileyen küçük yapısal hasarlar, kışın ısıtma sisteminin arızalanması veya yerel bir kimyasal veya yangın alarmı sırasında yaşanan panik). Bu, konuyu somut hale getirir — özellikle diaspora öğrencileri veya farklı okul ortamlarından gelen öğrenciler için..

Kapsayıcı tartışmayı teşvik edin

Öncelikle basit, teknik olmayan bir dil kullanın. Öğrencilerin tercih ettiği dilde grup çalışmasına izin verin ve akranların birbirlerine açıklamalar yapmasını teşvik edin. Diaspora öğrencileri veya çok kültürlü okul personeli için, mümkünse anahtar terimleri veya ifadeleri birden fazla dilde sağlayın.

Psikolojik olarak güvenli bir alan yaratın

Geçmişteki davranışları yargılamaktan kaçının (örneğin, “Öğretmen neden daha hızlı tahliye etmedi?”). Bunun yerine, “Bu durumda hangi seçenekler mevcuttu?” diye sorun — tartışmaları açık, destekleyici ve suçlayıcı olmayan bir şekilde sürdürün.

Mantık ve empati arasında denge kurmak

Analitik yöntemleri (okul acil durum planları, stres yönetimi için zihinsel kontrol listeleri ve tahliye prosedürleri gibi) duygusal kontrollerle birleştirin (“Sel veya elektrik kesintisi sırasında sınıfta mahsur kalan öğrenciler nasıl hissederler?”). Bu yaklaşım, CVET yetişkinlerinin yapıya olan ihtiyacını ve VET öğrencilerinin duygusal katılımını desteklerken, öğrenciler ve personel için empatiyi teşvik eder.

Adaptasyon Stratejileri

Şahsen Teslimat

- Öğrenciler senaryo istasyonlarına katılırlar, örneğin:
 - Okul binasında meydana gelen küçük bir depremden sonra panik yaşayan bir öğrenci.
 - Kilitleme tatbikatı sırasında öğrencileri sakin tutamayan bir öğretmen suçluluk veya stres hissediyor.
 - Yangın okulun bir kısmına zarar verdikten sonra umutsuzluk gösteren bir personel.
- İkili veya küçük gruplar halinde çalışarak olası tepkileri (şok, suçluluk, korku, geri çekilme) tartışın ve aktif dinleme, duyguları onaylama ve topraklama teknikleri gibi destekleyici tepkileri uygulayın.
- Eğitimci tartışmayı yönlendirir ve aşağıdaki gibi sorular sorar:
 - “Bu öğrenci veya personel şu anda nasıl hissediyor olabilir?” “Bu okul ortamında acil olarak hangi destekler sıkıntıyı azaltabilir?”
- **Malzemeler:** öğrenciler, öğretmenler veya personelden alınan ifadelerin yazılı olduğu senaryo kartları, stres/travma tepki kontrol listesi, duygu çizelgeleri, kalem, okulda yaşanan olayların görsel örneklerini göstermek için projektör.

Çevrimiçi Teslimat

- Öğrenciler, okulda meydana gelen afetlerde öğrencilerin, öğretmenlerin veya personelin psikolojik tepkilerini gösteren kısa videolar izler veya vaka özetleri okurlar (örneğin, yangın alarmından sonra sınıfa girmek istemeyen bir öğrenci, tahliye sonrasında şaşkınlık gösteren bir öğretmen).
- Her video/vinyet sonrasında, öğrenciler tartışmak için ayrı odalara girerler:
 - “Öğrenciler veya personel arasında hangi sıkıntı belirtileri fark ediyorsunuz?”
 - “Okul ortamında rahatlık ve güvenlik sağlamak için nasıl tepki verirsiniz?”
- Gruplar, mağdur odaklı psikolojik ilk yardım ilkelerinin uygulanmasına odaklanarak, tüm sınıfın katılımıyla paylaşım ve eğitimcilerin geri bildirimleri için yeniden bir araya gelir.
- **Araçlar:** Yakınlaştırma + küçük grup odaları, ekran paylaşımı, gözlemlenen tepkileri ve destekleyici stratejileri not almak için paylaşılan beyaz tahta (Padlet veya Miro), tartışma konuları içeren slaytlar.

Bu Modülde Ele Alınan Temel ESCO Becerileri

Hedeflenen çapraz ESCO beceri kategorisi: T3.3 – Olumlu tutum sergileme Geliştirilen temel beceriler: Dayanıklılık sergileme, Duygusal destek sağlama, Belirsizlikle başa çıkma, Düşünceli kararlar alma

Dayanıklılığı koruyun

- **Uygulama:** Okulda meydana gelebilecek afet senaryolarını (örneğin, sınıfta yangın, küçük çaplı yapısal hasar, ani kilitlenme veya elektrik kesintisi) içeren “Dur ve Düşün” slaytları.

Eğitimciler bu beceriyi şu şekilde öne çıkarırlar:

- Öğrencileri okul ortamında stres altında sakin ve soğukkanlı kalmanın önemini düşünmeye teşvik etmek.
- Okulda acil durumlarda belirsizlikle karşı karşıya kaldıklarında dayanıklılıklarını korumak için stratejiler hakkında tartışmayı kolaylaştırmak..

Duygusal destek sağlayın

- **Uygulama:** “Senaryo Temelli Tartışma” slaytları, burada öğrenciler okulda yaşanan kriz durumlarında (örneğin, ani elektrik kesintisi, kimyasal madde sızıntısı veya yangın tatbikatı sırasında öğrencilerin sakin kalmasına yardımcı olmak) öğrencileri, öğretmenleri veya personeli destekleyen roller oynarlar.

Eğitimciler bu beceriyi şu şekilde öne çıkarırlar:

- Öğrencilere aktif dinleme, güven verme ve empatik iletişim becerilerini uygulamaları için rehberlik etmek.
- Duygusal desteğin, öğrencilerin ve personelin genel güvenliği, öğrenme ortamı ve karar verme süreçleri üzerindeki etkisini vurgulamak.

Belirsizlikle başa çıkmak

Uygulama alanı: Öngörülemez okul acil durumlarını (örneğin, sınıflarda ani sel, yapısal hasar veya yerel kimyasal kazalar) kapsayan “Afet Senaryoları” slaytları.

Eğitimciler bu beceriyi şu şekilde öne çıkarırlar:

- Okul ortamlarında duygusal tepkiler ve uyum stratejileri üzerine grup tartışmaları yürütmek.
- Farklı okul afet türleri ve bunların öngörülemez sonuçlarının karşılaştırılmasını teşvik etmek.

Düşünceli kararlar alın

Uygulama: Öğrencilerin müdahale stratejileri geliştirip değerlendirdikleri, belirli okul afet türlerini (örneğin, küçük çaplı kimyasal sızıntılar, yangın alarmı olayları, yapısal tehlikeler) sunan slaytlar.

Eğitimciler bu beceriyi şu şekilde vurgulamaktadır:

- Seçilen eylemleri mantıklı ve empatik bir şekilde gerekçelendirmek için rehberli grup tartışmalarını kolaylaştırmak.
- Öğrencileri, karar verirken öğrencilerin, öğretmenlerin ve personelin psikolojik refahını dikkate almaya teşvik etmek.

Değerlendirme Desteği – Öğrencinin İlerlemesini Kontrol Etme Yöntemleri

Bu eğitim modülünün sonunda, öğrenciler oturumda ele alınan temel kavramları ne kadar anladıklarını değerlendirmek için tasarlanmış 10 soruluk çoktan seçmeli bir testi tamamlarlar.

Ekstra Değerlendirme Stratejileri:

1. Duygusal Tepki Sıralaması

- **Nasıl çalışır:** Öğrencilere 3-4 kısa okul afet senaryosu sunulur (örneğin, sınıfta yangın, küçük çaplı kimyasal sızıntı, ani kilitlenme, okulda elektrik kesintisi). Öğrenciler, öğrencilerin, öğretmenlerin ve personelin psikolojik refahını en iyi şekilde destekleyecek müdahaleyi sıralarlar.
- **Ne ortaya koyar:** Öğrencilerin okul topluluğu için duygusal destek, stres azaltma ve karar vermeyi önceliklendirme becerilerini gösterir. Gerçekçi okul afet bağlamlarında psikolojik ilkeleri ne kadar iyi uygulayabildiklerini gösterir.

2. Başa Çıkma Planı Zorluğu

- **Nasıl çalışır:** Kısa bir video veya senaryo sunumunun ardından, öğrenciler, öğretmenler veya personel için adım adım bir başa çıkma planı oluştururlar ve okulda acil durumlarda sakinliği korumak, kaygıyı azaltmak ve güvenliğini sağlamak için alınacak önlemleri belirlerler.
- **Ne ortaya çıkarır:** Öğrencilerin bilgileri sentezleme, duygusal ihtiyaçları öngörme ve okulda afet durumlarında psikolojik dayanıklılık stratejileri uygulama becerilerini değerlendirir.

Ek Arka Plan Materyalleri

SAMHSA Afet Davranış Sağlığı Kaynakları

Link: <https://library.samhsa.gov/>

Açıklama: Okulda acil durumlarda öğrenciler, öğretmenler ve personelin psikolojik sağlığını yönetmeye yönelik stratejiler dahil olmak üzere, afet davranış sağlığı odaklı araç setleri, kılavuzlar ve eğitim materyalleri sunan kapsamlı bir platform.

Amerikan Öğretmenler Federasyonu (AFT) Okul Acil Durum Hazırlık Kiti

Link: AFT Emergency Preparedness Toolkit

Açıklama: Eğitimcilere ve okul personeline, afetlerin ardından öğrencileri ve okul topluluklarını desteklemek için erişilebilir materyaller sağlar ve okul ortamlarında travma odaklı iletişim, duygusal destek ve iyileşme stratejilerini vurgular.

Kanada Psikoloji Derneği: Okul ve Eğitim Afet Kaynakları

Link: CPA Disaster Resources

Açıklama: Kanada Psikoloji Derneği tarafından, eğitimcilerin doğal afetler, okulların kapatılması ve diğer kriz durumları dahil olmak üzere okulda meydana gelen acil durumlarla başa çıkmalarına ve bunlara müdahale etmelerine yardımcı olmak amacıyla geliştirilen kaynakların bir koleksiyonu. Öğrencilerin ve personelin psikolojik sağlığını desteklemeye yönelik rehberlik içerir. **UNESCO Safe Schools Guidance**

Link: UNESCO Education in Emergencies

Açıklama: Okullarda afetlere hazırlık, acil durum müdahale protokolleri ve öğrenciler ile eğitimciler için psikososyal destek stratejileri dahil olmak üzere güvenli öğrenme ortamları oluşturmak için uluslararası kılavuzlar ve vaka çalışmaları sunar. **CDC School Preparedness Resources**

Link: [CDC School Preparedness](#)

Açıklama: Okul acil durum planlaması için pratik rehberlik sağlar; ruh sağlığı hususları, afetler sırasında öğrenimin sürekliliği ve krizler sırasında öğrenci ve personelin refahını korumaya yönelik stratejiler dahil.

Kaynak

- Centers for Disease Control and Prevention. (n.d.). *School preparedness: Planning for all hazards*. CDC. <https://www.cdc.gov/phpr/ready-schools.html>
- European Commission. (n.d.). *ESCO: European skills, competences, qualifications and occupations*. <https://esco.ec.europa.eu/en>
- Federal Emergency Management Agency. (n.d.). *School emergency preparedness*. FEMA. <https://www.fema.gov/emergency-managers/risk-management/school>
- National Association of School Psychologists. (n.d.). *Crisis prevention and intervention*. NASP. <https://www.nasponline.org/resources-and-publications/resources-and-podcasts/mental-health/crisis-prevention-and-intervention>
- Substance Abuse and Mental Health Services Administration. (n.d.). *Disaster behavioral health resources*. SAMHSA. <https://library.samhsa.gov/>
- American Federation of Teachers. (n.d.). *School emergency preparedness toolkit*. AFT. <https://www.aft.org/>
- Canadian Psychological Association. (n.d.). *Disaster psychology resources*. CPA. <https://cpa.ca/disaster-psychology/>
- UNESCO. (n.d.). *Education in emergencies*. UNESCO. <https://en.unesco.org/themes/education-emergencies>

ORTAKLIK

<https://ied.eu/>

<https://denizli.afad.gov.tr/>

<https://neotalentway.com/>

<https://www.eva93.lv/>

<https://ngo-nfe4y.com.ua/en>

<https://vonhope.is/>

VET-READY ile Kolaylıkla Öğrenin!

ÜNİTE 4: OKULLARDA AFET HAZIRLIKLARI VE GÜVENLİ ÖĞRENME ORTAMLARI

EĞİTİM MODÜLÜ 23: Okul Ortamında Afet Mağduru Psikolojisini Anlamak

BİZİ TAKİP EDİN

<https://vetready.eu/>